

- העותרים: 1. הדאיה אבו רמילה
2. פדאא זאיך
3. זיאד אבו רמילה
4. האגודה לזכויות האזרח בישראל
5. עמותת רופאים לזכויות אדם

ע"י ב"כ עוה"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
טל': 03-5608185; פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיב: שר הפנים

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

תגובה מטעם העותרים לתגובה המעדכנת מטעם המשיב

בהתאם להחלטות בית המשפט הנכבד מיום 1.7.2010 ומיום 3.4.2011 מתכבדים העותרים להגיב לתגובה המעדכנת מטעם המשיב מיום 3.3.2011.

מבוא

1. עניינה של העתירה הוא הדרך השונה, המפלה והבלתי חוקית שנוהג בה המשיב עם תושבים שאינם אזרחים בכל הנוגע לשירותי מרשם ותיעוד – שירותים הניתנים על פי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965 (להלן – **חוק מרשם האוכלוסין**). בית המשפט הנכבד התבקש להוציא מלפניו צו על תנאי, המורה למשיב לבוא וליתן טעם, מדוע לא ישונה רישום מענם של תושבים שאינם אזרחים, ובהם מי שהתגוררו בירושלים המזרחית, ועברו להתגורר במקום אחר בישראל, מיד עם הודעתם על שינוי המען, ומדוע לא יהיו זכאים לקבל את כל שירותי מינהל האוכלוסין בלשכה למינהל אוכלוסין הקרובה למקום מגוריהם מיד עם הודעתם על שינוי מענם.

2. טרם הגשת העתירה, ועוד יותר מכך – מאז החלו הדיון בה, התברר, כי המשיב סבור שנתונה לו הסמכות הדרקונית, המוכרת ממחוזות אפלים, למשטר זכות יסודית כל כך של כל תושב בישראל – לעבור להתגורר היכן שיחפוץ ברחבי הארץ – להגביל אותה, ולפקח עליה באמצעות מבחני "מרכז חיים" ומניעת שירותים עד לסיומם. יתרה מזו – על פי מדיניות המשיב, על פקידיו לכלכל צעדיהם בכל פנייה של תושבים שאינם אזרחים בבקשה לקבל שירותי מרשם ותיעוד בסיסיים מתוך הנחה, כי פנייה זו יכולה להוביל להפקעת מעמדם של התושבים. כלומר, המשיב לא יעניק שירותים לתושבים שאינם אזרחים, אלא רק לאחר שוידא שלא עומדת לו האפשרות להפקיע את מעמדם. רישום מענם של אזרחים, לעומת זאת, ישונה ככלל על פי הודעה בלבד – ומיד עם מסירת ההודעה.

3. מדיניות זו, כפי שהרחבנו בעתירה, היא מדיניות אסורה. היא אינה מתיישבת עם תכליתו של חוק מרשם האוכלוסין ומבלבלת בניגוד לדיון בין ענייני מרשם לבין ענייני מעמד. היא מפלה לרעה בין תושבים לבין אזרחים לעניין שינוי רישום מענם במרשם האוכלוסין. היא מונעת מתושבים שאינם אזרחים מימוש והוצאה לפועל של זכויות יסוד. היא מגבילה באופן אסור את חירות תנועתם של תושבים שאינם אזרחים ומקשה עליהם לבחור היכן יתגוררו. היא חוטאת לחובתו של המשיב לפעול כנאמן הציבור, ופוגעת גם באינטרס הציבורי – להבטיח כי מענו של כל אזרח ותושב יירשם במרשם מיד עם הודעתו עליו.

הוראות הנוהל והשינויים בו

4. טרם הדיון האחרון בעתירה הציג המשיב נוהל מתוקן. על פי הנוהל שהוצג טרם הדיון הקודם, על תושב שאינו אזרח להמציא "הוכחות שונות" למרכז חיים אם הוא מבקש לשנות את רישום מענו, ככל שלא קיבל שירותים ממשרד הפנים בשלוש השנים שקדמו לבקשתו לשינוי רישום מענו.

5. בדיון שהתקיים ביום 1.7.2010 ביקר בית המשפט הנכבד את הנוהל המפלה בין אזרחים לבין תושבים. בית המשפט הנכבד הורה למשיב להגיש הודעה מעדכנת מטעמו, והוסיף:

"בטרם הגשתה יישקלו הערות בית המשפט לעניין הנוהל המיוחד שחל כיום על תושבי קבע ומבחין בינם לבין אזרחים."

6. בהודעתו של המשיב מיום 3.3.2011, לה צורף נוהל מעודכן, אין, למרבה הצער, בשורה של ממש. המשיב עודנו מחזיק בדעה, ולפיה הוא רשאי להפלות בין אזרחים לבין תושבים בעניין שינוי רישום מענם, וכי כאשר בתושבים עסקינן, הרי שהודעה על שינוי המען יכולה להפוך לחקירה בעניין הפקעת מעמדם.

7. עיקרו של השינוי בנוהל המעודכן לעומת הנוהל הקודם הינו זה: על תושב שאינו אזרח להמציא "הוכחות וראיות ממשיות לקיום מרכז חיים בישראל", ככל שלא קיבל שירותים ממשרד הפנים בשבע השנים שקדמו לבקשתו לשינוי רישום מענו, וזאת לעומת שלוש שנים, כפי שנקבע בנוהל הקודם (ר' סעיף ג.16 לנוהל).
8. פקידי המשיב עודם מצווים לבחון, בכל מקרה בו מדובר בתושב (על פי סעיף ג.16 לנוהל), האם יש "יסוד סביר להניח" שתושבותו של התושב פקעה (למשל, על ידי בחינה של כניסותיו ויציאותיו מהארץ ובדיקת מידע מחקירות המוסד לביטוח לאומי בדבר תושבותו). במקרים אלה עליהם לדרוש המצאת רשימה של מסמכים – רשימה שמובהר בנוהל, כי "אינה רשימה סגורה" – ובכלל זה, תלושי משכורת, אישור על תשלומים שונים (לרבות, למשל, תשלומי טלפון ואגרת טלוויזיה). המדובר בדרישה הפולשת ללא כל צידוק שבדין לפרטיותו של המבקש, וממשרתת את זכותו להעתיק את מגוריו לכל מקום שיחפוץ בו (סעיף ג.17 לנוהל). עוד על פי הנוהל, אם התושב לא המציא, לדעת הפקיד המטפל, די מסמכים שיניחו את דעתו של הפקיד – הוא ייחשב כמי שאינו משתף פעולה ולא ישונה רישום מענו (סעיף ג.18 לנוהל).
9. לשם ההמחשה נשוב למספר דוגמאות שהובאו זה מכבר בפני בית המשפט הנכבד: תושב שנפרד מזוגתו ועזב את ביתם המשותף; תושבת שנמלטה מבן זוגה בשל אלימות ושבה להתגורר בבית הוריה או מנסה לשקם את חייה בישוב אחר; תושבת צעירה, שעזבה את בית הוריה בירושלים לצורך לימודים באוניברסיטת חיפה; תושב צעיר מירושלים, שעבר להתגורר עם זוגתו בלוד; תושבת צעירה שמצאה עבודה בתל אביב; תושב קשיש, שעבר להתגורר במוסד גריאטרי ביפו. כל אלה, ורבים אחרים, שעה שהם פונים למשיב בהודעה על שינוי מענם – עניין שכל אזרח לא היה מהרהר בו פעמיים – צריכים להביא בחשבון, כי לצורך שינוי רישום המען עליהם לחלוק עם פקידי משרד הפנים את המתחולל בחייהם; לתרץ ולהצטדק בפניהם מדוע אין בידם מסמך מסוים, שהפקידים דורשים; ולקבל עליהם שעצם פנייתם אל המשיב בנסיבות אלה יהיה כרוך בחקירה שתכליתה להפקיע את מעמדם.
10. יודגש בעניין זה – כל הצעדים הפוגעניים, הפולשניים והמפלים הללו מתבצעים אך ורק על מנת לבדוק האם אין מקום להפקיע את מעמדו של התושב. כלומר, צעדים אלה, הכרוכים בפנייה לצורך שינוי רישום המען, כלל לא נועדו לעניין זה, שכן המשיב מבהיר באופן מפורש ובלתי משתמע בנוהל, שאם בסוף ההליך ישונה המען כמבוקש, הרי ש"עצם רישום המען המבוקש אינו מהווה כשלעצמו ראיה על קיומו של מרכז חיים בישראל" (סעיף ג.18.5 לנוהל). אם כך הוא, הרי שאין כל הצדקה לכל הצעדים שנוקט המשיב כתנאי לשינוי רישום המען. ואולם, הפנייה לצורך שינוי רישום המען מנוצלת, למעשה, לשם בחינת אפשרות להפקיע את המעמד. המשיב מבהיר בנוהל, כי במקרים בהם לא הומצאו לפקידיו די מסמכים על פי דרישתם, אין מדובר כלל בהליך לשינוי רישום המען: "יש להמשיך בבירור סוגיית מרכז החיים בישראל באופן מקיף וזאת על פי נוהל פקיעת תושבות לישיבת קבע מס' 5.2.0018" (סעיף ג.18.2 לנוהל). מילים אחרות: פנייה של

תושב למשרד הפנים לצורך שינוי רישום מענו משמשת אמצעי לפתיחת חקירה בעניין הפקעת מעמדו. די לקרוא את הנוהל שגיבש המשיב כדי להבין מדוע תושבי קבע, ובהם בעיקר תושבי ירושלים המזרחית, אינם באים למשרד הפנים לעתים תכופות שלא לצורך.

11. למעלה מן הצורך יצויין עוד, כי המשיב אשר מבקש לצבוע את השינוי שערך בנוהל בצבעים עזים של רפורמה, מציג במקום הנוהל הדל שעמד בפניו בית המשפט הנכבד בדיון האחרון, נוהל חדש, ארוך ומפורט. ואולם, למעשה, כל שעשה המשיב הוא קיבוץ שלושה נהלים קיימים, המשמשים אותו ממילא, לנוהל אחד. המשיב נטל את הנוהל הכללי – הארוך – לשינוי רישום מען של אזרחים, שילב במסגרתו את הנוהל נשוא העתירה, העוסק בשינוי מענם של תושבים, והוסיף ושילב בו עוד נוהל, העוסק בשינוי מענם של אזרחים המתגוררים בחו"ל. שלושת הנהלים הללו – נהלים שהיו קיימים עובר להגשת העתירה ועסקו בשינוי רישום מען – הפכו לנוהל אחד.

העתקי שלושת הנהלים מצ"ב.

12. על רקע הטמעתם של הנוהל היחודי לתושבי קבע והנוהל היחודי לאזרחים המתגוררים בחו"ל כהוראות יחודיות בתוך הנוהל הכללי, מבקש עתה המשיב לטעון, כי אין הפלייה בין אזרחים לבין תושבים. כל כך למה? משום שלשיטתו, די בכך שאזרחים המתגוררים בחו"ל, ולא בישראל נדרשים להמציא הוכחות לצורך שינוי רישום מענם, כדי לדרוש מתושבים המתגוררים בישראל, ולא בחו"ל להמציא הוכחות לצורך שינוי רישום מענם. השוואה זו אינה ממין העניין.

13. אין להפלות לרעה תושבים המבקשים לשנות את רישום מענם לעומת אזרחים המבקשים לשנות את רישום מענם. העותרים אינם מתנגדים שגם תושבים המתגוררים בחו"ל, ומבקשים לשנות את רישום מענם, יידרשו לעמוד באותם תנאים בהם עומדים אזרחים המתגוררים בחו"ל. אלה גם אלה ידרשו להציג חוזה רכישה או חוזה שכירות שנוגע למען החדש ויצהירו כי הם מתעתדים להתגורר בארץ (כדרישות סעיף ג.15 לנוהל). ואולם עתירה זו כלל אינה עוסקת במי שמתגוררים בחו"ל.

14. כשם שעל פי הוראות הנוהל, ככלל, אין חושדים באזרחים החיים בארץ, כי הם מתגוררים בחו"ל, ומשנים את רישום מענם על יסוד הודעתם בלבד, כך אין לחשוד, ככלל, בתושבים החיים בארץ, כי הם חיים מחוצה לה, ויש לשנות גם את רישום מענם על פי הודעתם בלבד. זהו עניינה של העתירה.

הוראות הנוהל אינן עומדות בחובות המשיב על פי דין

15. לא למותר לשוב ולהזכיר – ההבחנה, שעורך המשיב בין אזרחים לבין תושבים שאינם אזרחים לעניין חוק מרשם האוכלוסין, היא הבחנה שזרה לחוק המרשם. מדובר בהפליה פסולה של ממש,

המשפילה תושבים שאינם אזרחים, ופוגעת בכבודם. כפי שהרחבנו והדגמנו בעתירה – מדיניות המשיב רומסת, לא רק להלכה אלא גם למעשה, את זכויותיהם היסודיות של התושבים שרישום מענם לא שונה (קבלת שירותים חיוניים מרשויות אחרות, התנכלות המשטרה, זכאות לזכויות הפואיות וסוציאליות, ועוד). לא פחות חמורה מכך היא הפגיעה בחירות התנועה – בזכות היסודית לבחור את מקום המגורים. לא רק זכויותיו של הפרט, נזכיר, נפגעות ממדיניות המשיב. האינטרס הציבורי – אינטרס בו מכיר משרד הפנים – מחייב, שהמען הרשום יהיה המען המעודכן, בו מתגורר התושב בפועל. סירוב לשנות את רישום המען תכופ לאחר קבלת ההודעה מן התושב פוגעת, אם כן, גם באינטרס הציבורי.

16. קשה להשתחרר מן הרושם, כי מדיניותו של המשיב מקפלת תכלית פסולה: להקשות על תושבים שאינם אזרחים להעתיק את מגוריהם למקום אחר. המדיניות כמו מבקשת לשמר את מי שהיו תושבי ירושלים המזרחית בירושלים המזרחית, ועל ידי התשה ביוורקרטית, שלילת זכויות ומניעת האפשרות לקבל שירותים, להקשות עליהם כמידת האפשר להעתיק את מגוריהם למקום אחר. ראוי להזכיר למשיב בהקשר זה, כי מי שקיבלו רישיונות לישיבת קבע עם כיבוש ירושלים המזרחית בשנת 1967 ועם סיפוחה לישראל זכאים למעמדם בדין ולא בחסד (בג"ץ 282/88 עווד נ' ראש הממשלה ושר הפנים, פ"ד מב(2) 424, 431 (1988)). המשיב אינו רשאי להצר את צעדיהם ואינו רשאי להשפילם ולפגוע בזכויותיהם בדרך זו.

17. הטעם להבחנה בין אזרחים לבין תושבים אינו נעוץ, לשיטת המשיב, בחוק המסמך בענייני מרשם – חוק מרשם האוכלוסין, שאינו עורך הבחנה בין אזרחים לבין תושבים בעניין שינוי רישום המען – אלא בענייני המעמד. המשיב גורס, כי ענייני המעמד מצדיקים בדיקה חוזרת ונשנית של מעמדו של תושב שאינו אזרח, וזאת רק כדי לוודא האם יש אפשרות להפקיע את תושבותו.

18. נקודת המוצא של חוק מרשם האוכלוסין היא כי מי שפרטיו רשומים במרשם הוא תושב היושב בישראל כדין – כאזרח, כתושב קבע או כתושב ארעי. לשון אחר: על מנת שאדם ייחשב "תושב" לעניין חוק מרשם האוכלוסין ופרטיו יירשמו במרשם לראשונה, עליו לרכוש קודם לכן מעמד חוקי בישראל – להפוך אזרח (לפי חוק האזרחות, התשי"ב-1952), או תושב קבע או תושב ארעי (לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952). רק לאחר שירכוש את מעמדו בישראל יהפוך "תושב" לעניין חוק מרשם האוכלוסין. הרישום נלווה להקניית המעמד, מתקיים לאחר הקניית המעמד, ואולם הרישום במרשם כשלעצמו – אינו עניין של מעמד:

"חוק הכניסה לישראל לחוד וחוק מרשם האוכלוסין לחוד. חוק הכניסה לישראל קובע, בין השאר, אם אדם הוא תושב, ומשנקבעה תושבותו של אדם, קובע חוק מרשם האוכלוסין דרכי קבלת תעודת זהות וענייני מרשם אחרים." (בג"ץ 48/89 עיסא נ' מנהלת הלשכה האזורית למינהל האוכלוסין, פ"ד מג(4) 573, 575 (1989)).

19. משמעות הדברים היא כי בעת קבלת הודעה מאת תושב על שינוי מענו, או בעת שתושב פונה בבקשה לקבל שירותי מרשם ותייעוד, אין המשיב עוסק בעניינים של מעמד בישראל. אין מדובר בבקשה למעמד, או בבקשה לבירור המעמד, אלא בסוגיה מרשמית גרידא, הנוגעת למי שמעמדו בישראל הוסדר זה מכבר. כלומר, מדובר במי שרכש מעמד בישראל ושוהה בישראל כדין, לאחר שהמשיב בחן את זכאותו והקנה לו מעמד זה, וכל שהוא מבקש הוא לשנות פרט במרשם או לקבל שירות בענייני מרשם מן המשיב. אין כל הצדקה בדין שפנייה בבקשה לשירותי מרשם תכרוך מאליה בחינה חוזרת של המעמד.

20. פנייה יזומה של תושב אל המשיב בבקשה לשירותי מרשם – הודעה על שינוי המען ובקשה לקבל תיעוד – אינה עילה להתחיל ולפשפש בסוגיית מעמדו של התושב על פי דיני המעמד בישראל. יש לקבל את הודעתו של התושב ולרשום את המען על פי הודעתו בלבד, כהוראת סעיף 19ג לחוק מרשם האוכלוסין ("שינוי של מען יירשם גם על פי הודעה בלבד"), וכפי שהמשיב נוהג באזרחים.

סוף דבר

21. אשר על כן, **בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו על תנאי**, המורה למשיב לבוא וליתן טעם, מדוע לא ישונה רישום מענם של תושבים שאינם אזרחים, ובהם מי שהתגוררו בירושלים המזרחית, ועברו להתגורר במקום אחר בישראל, מיד עם הודעתם על שינוי המען, ומדוע לא יהיו זכאים לקבל את כל שירותי מינהל האוכלוסין בלשכה למינהל אוכלוסין הקרובה למקום מגוריהם מיד עם הודעתם על שינוי מענם.

עודד פלר

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים

6 באפריל 2011

מספר הנוהל: 2.13.0001
דף 1 מתוך 4
תאריך עדכון: 7.11.2010

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען כללי	קוד נושא: 13

נוהל שינוי מען כללי

כללי

1. המען הוא פרט רישום ולפי סעיף 3 לחוק מרשם אוכלוסין רישומו במרשם או בתעוד הניתן על פיו, הוא ראייה לכאורה לנכונותו. חלה על התושב החובה להודיע על שינוי מען בעבורו ובעבור ילדיו הקטינים והבגיר שבחסותו. תושב חייב למסור הודעה על שינוי מען על פי החוק בתוך 30 יום מיום השינוי.

א. מטרת הנוהל

- א.1 לקבוע את השיטה לטיפול בהודעות על שינויי מען הנמסרות ע"י התושב בטופס הודעה על שינוי מען.
- א.2 לעדכן שינוי מען לתושבים ואזרחי ישראל במסגרת מתן שירותים אחרים כגון: הנפקת דרכון, תעודת זהות וכו'.

ב. תנאים ודרישות

- על מגיש הבקשה לקיים את התנאים הבאים:
- ב.1 נוכחות אישית של המודיע או משלוח הודעה על שינוי מען בדואר, (בכל מקרה בו חסר ספח תעודת הזהות של המודיע, נוכחותו האישית חובה).
  - ב.2 הצגת תעודת זהות של מוסר ההודעה על שינוי מען או צירוף של ספח מקורי של תעודת הזהות להודעה הנשלחת בדואר.
  - ב.3 מילוי טופס הודעה על שינוי מען (לא חובה), מתן הודעה בע"פ על שינוי מען.
  - ב.4 רישום מען חדש בבקשות למתן שירותים אחרים (כדוגמת בקשה לת"ז או דרכון).
  - ב.5 לצרף ספח תעודת זהות של בן/בת הזוג במידה ומגיש הבקשה נשוי וכלול בבקשה.
  - ב.6 לצרף ספח תעודת הזהות של ילדיו הקטינים והבגירים שבחסותו אם יש.
  - ב.7 במידה ותעודת הזהות בלויה יידרש למסור תמונה חדשה.
  - ב.8 אם בעקבות שינוי המען המבקש יהיה זכאי לזכויות ולהטבות כספיות על פי חוק, יצורף לבקשה חוזה על קניית/השכרת דירה, או אישור מהרשות המקומית, הישוב או הקיבוץ, או כל מסמך אחר המאשר כי המבקש מתגורר בפועל בכתובת המבוקשת וכן חשבונות שונים, תשלומי מיסים וארנונה, אישור מבתי ספר של הילדים הקטינים.

מספר הנוהל: 2.13.0001
דף 2 מתוך 4
תאריך עדכון: 7.11.2010

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען כללי	קוד נושא: 13

- 9.ב שינוי מען לישובים קהילתיים, קיבוצים, מושבים יש להמציא אישור מזכירות הקיבוץ, המושב או הישוב הקהילתי למגורים בכתובת המבוקשת.
- 10.ב מתן הסכמתו של בעל הכתובת לשינוי תוך נוכחותו האישית והצגת ת.ז בפני פקיד בלשכה, למעט, תושבים המתגוררים בשכירות וכאן השוכר אינו נדרש לתת הסכמתו לשינוי המען של המשכיר.
- 11.ב ברשויות המקומיות ובמועצות האזוריות, שבהן מספר התושבים קטן מ- 15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - יש לפעול בהתאם לאמור בסעיף ג.7 ו- ג.8.
- 12.ב אדם שנידון לתקופת מאסר ממושכת ימציא אישור שב"ס.
- 13.ב אדם ששינה מענו ומבקש לשנות מען בתקופה של 12 חודשים מיום שינוי המען האחרון יידרש להצהיר בפני הפקיד בכתב על אמיתות ההודעה וכן להמציא ראיות למגורים במען המבוקש כגון: תשלומים שונים, אישור הערייה (ארנונה), אישור לימודים בבתי ספר וכדומה.
- 14.ב השירות הנ"ל אינו כרוך בתשלום.

ג. הליך הטיפול

- פקיד קבלת הקהל המקבל את טופס הבקשה:
- 1.ג יבדוק את הפרטים בהודעה על שינוי מען.
- 2.ג יש לוודא שצורף אישור על מגורים כמפורט בסעיף ב.10. כאשר מבוקש שינוי מען לישוב המזכה את המבקש בזכויות ובהטבות כספיות אחרות.
- 3.ג לוודא שהפונה אינו תושב קבע או תושב ארעי, באם כן יש לפעול בהתאם לנוהל מספר 2.13.0004 לאחר בדיקת הפרטים על פקיד קבלת הקהל לבצע את הפעולות כדלקמן:
- 4.ג כאשר מדובר בקטינים יש לפעול לפי נוהל מס' 2.13.0005.
- 5.ג בקשות לשינוי מען שהוגשו ע"י המבקש או מנהלי פנימיות או ישיבות לתלמידיהם, אין לבצע שינוי מען לפנימיות או לישיבות היות והתלמידים נמצאים בה לתקופה זמנית והמגורים בפנימייה/ ישיבה אינם משקפים תושבות.
- 6.ג שינוי מען קבוצתי – באם מוגשים בסמיכות לבחירות מקומיות אזי יש לדווח למטה מנ"א בציון כל המידע המלא על הבקשות ועל מגישיהן.
- 7.ג בבקשה לשינוי מען לכתובת ההורים או כתובת של אדם שלישי נדרשת הסכמתו של בעל הכתובת לשינוי תוך נוכחותו האישית והצגת ת"ז בפני פקיד בלשכה.

משרד הפנים - מינהל אוכלוסין	מספר נוהל	2.13.0001
-----------------------------	-----------	-----------

מספר הנוהל: 2.13.0001
דף 3 מתוך 4
תאריך עדכון: 7.11.2010

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען כללי	קוד נושא: 13

- 8.ג במועצות האזוריות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן **בתשעה חודשים** הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש **תצהיר** בדבר שינוי המען. מערכת "אביב" תתריע בעת ביצוע שינוי מען למועצה אזורית הנ"ל.
- 9.ג ברשויות המקומיות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000, תושבים בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן **בשישה חודשים** הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש **תצהיר** בדבר שינוי המען. מערכת "אביב" תתריע בעת ביצוע שינוי מען לרשות מקומית הנ"ל.
- 10 שינוי מען בתוך 12 חודשים והפקיד יידרוש הצהרה בכתב על אמיתות ההודאה וראיות למגורים בכתובת המבוקשת. (ראיות כפי שפורטו בתנאים ודרישת סעיף ב.13).
- 11.ג שינוי מען לאילת ויתר הישובים והקיבוצים הסמוכים לה, יתבצע בלשכת אילת בלבד!
- 12.ג אין לאשר שינוי מען למי ששוהה בחו"ל, פרט למקרים כפי שמפורט בנוהל 2.13.0006.
- 13.ג אדם שנידון לתקופת מאסר ממושכת – ימציא אישור בית הסוהר ולשנות מענו בהתאם. בגליון רישום ממוחשב יש להוסיף הערה "שינוי מען לבית סוהר".
- 14.ג שינוי מען של קטין וחוסה – יש לפעול עפ"י נוהל 2.13.0005.
- 15.ג פקיד הרישום ראשי לסרב לרשום פרט מידע על פי הודעה באם יש לו חשד סביר שההודעה אינה נכונה.
- 16.ג פקיד רישום ראשי לתקן את הרישום:
א. לאחר שנוכח כי פרט לא נרשם או שרישומו או תיקון רישומו אינו שלם או עומד בסתירה לרישום אחר במרשם.
ב. לאחר ששמע את טענות המבקש עפ"י סעיף 19 לחוק המרשם.
- 17.ג לאחר ביצוע כל האמור לעיל יש להיכנס לשירות עדכון מען במערכת אביב בתיק אדם.
- 18.ג לוודא שאין הגבלה כל שהיא למתן השירות, במידה ויש הגבלה צריך לפעול בהתאם לנוהל טיפול בהגבלה מספר 1.2.0001.

מספר הנוהל: 2.13.0001
דף 4 מתוך 4
תאריך עדכון: 7.11.2010

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען כללי	קוד נושא: 13

ג.19 יש לוודא שסעיף האזרחות אינו 19, במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסעיף אזרחות מספר 4.9.0002.

ג.20 לוודא שהתושב לא רשום בסטטוס נפטר, חדל להיות תושב, עבר, רשום כמי שנמצא בחו"ל. במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסטטוס מספר 1.9.0001.

ג.21 יש לבצע את השינוי בסוג עדכון "שינוי". מתאריך מסירת ההודעה.

ג.22 לאחר ביצוע כל האמור בסעיפים 1-19 יש להפיק ספחי תעודות זהות חדשים עבורו, עבור בן/בת הזוג, עבור ילדיו הקטנים שברשותם תעודת זהות ועבור הבגיר שבחסותו. יש למסור למבקש את ספחי תעודות הזהות או לשלוח בדואר.

ד. החוק וסעיפיו

ד.1 סעיפים 2, 3, 17, 19(א), 19(ג) (א) (ב), 19(ה) לחוק מרשם אוכלוסין התשכ"ה – 1965.

ד.2 תקנות מרשם האוכלוסין (רישום מען) התשל"ד – 1974.

ה. נספחים

ה.1 [הודעה על שינוי מען \(מר/5\)](#)

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 1 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.11.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב / מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

נוהל שינוי מען למי שאינו אזרח, אלא בעל רשיון לישיבת קבע או לישיבת ארעי

כללי

תושב (קבע או ארעי) מי שאינו אזרח ישראלי.
מבקש לשנות את מענו לכל ישוב אחר בארץ, יש לדרוש ממנו להמציא ראיות על שינוי המען, כמפורט בסעיף ב' לנוהל.

א. מטרת הנוהל

א.1 לקבוע את השיטה לטיפול בהודעות על שינוי מען לתושב שאינו אזרח ישראלי.

ב. תנאים ודרישות

על מגיש הבקשה לקיים את התנאים הבאים:

- ב.1 נוכחות אישית.
- ב.2 תעודת זהות שלו וספחי תעודת זהות של בן/בת הזוג וילדיו הקטינים המחזיקים בתעודת זהות – במידה ומודיע כי השינוי הינו לעצמו בלבד ללא בני משפחה יש להמציא מכתב הסבר.
- ב.3 מילוי הודעה בדבר שינוי מען – חובה.
- ב.4 במידה ומגיש הבקשה קיבל שירותים בשלוש השנים האחרונות מסוג: רישום ילדים, אישור אחמ"ש לבן זוג, הנפקת ת"ז חדשה, תמצית רישום, ומודיע על שינוי מען לכל בני המשפחה אין צורך בהמצאת הוכחות נוספות, וניתן לאשר בקשתו לשינוי מען כנדרש. ובמידה ולא מתקיים האמור בסעיף זה, יש לדרוש ראיות על מרכז חיים, בשים לב לנסיבות העניין, המפורטות להלן:
  - ב.5.1 חוזה שכירות או רכישת דירה, של המען המיועד.
  - ב.5.2 אישור מגזברות העירייה שאכן הוא תושב העיר ומשלם מיסים על דירתו במען המבוקש, אם טרם עבר דירה - של מקום המגורים הקיים. במקרה של רשות מקומית אחרת, מהגורם המוסמך באותה רשות.
  - ב.5.3 אם למשפחה ילדים קטינים יש להציג אישור הרשמה לבית הספר במקום, אישור מקופת חולים על חברות.

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 2 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.11.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב / מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

- ב.4.5 אישור מקום העבודה של המודיע, תלושי משכורת, אישורים על תשלומים שונים כדוגמת: חשמל, בזק, אגרת רשות השידור, כבלים.
- ב.5.5 אישורים על תשלומים שונים על מען המגורים המיועד, כדוגמת: חשמל, בזק, אגרת רשות השידור, כבלים. אם טרם התקבלו עבור המען המיועד – על מקום המגורים הקודם.
- ב.6 על אף האמור בסעיף ב.4, אם בעקבות שינוי המען, המבקש יהיה זכאי לזכויות או להטבות כספיות עפ"י דין, יש לדרוש את כל ההוכחות המפורטות בסעיף ב.5 שלעיל, ביחס למען המבוקש
- ב.7 שינוי מען לרשויות מקומיות ומועצות האזוריות, שבהן מספר התושבים קטן מ- 15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - יש לפעול בנוסף, בהתאם לאמור בסעיף ג.7 ו- ג.8.
- ב.8 השירות הנ"ל אינו כרוך בתשלום.

ג. הליך הטיפול

- ג.1 יש לקבל את הבקשה בלשכה בה מוגשת הבקשה, גם אם המבקש התגורר עד לשינוי המען באזור מגורים אחר, אין לשלוח המבקש להגיש הבקשה באזור המגורים הקודם, אך יש לפנות ללשכת האם בכל שאלה ובעיה ובכללם לבדיקת פקיעת תושבות.
- ג.2 פקיד קבלת קהל המקבל את טופס הבקשה יבדוק את הפרטים בטופס ויוודא שצורפו כל הראיות הנדרשות, וכן יבדוק בקובץ ביקורת הגבולות את תנועות המבקש במעברי הגבול, על מנת לוודא כי לא חדל להיות תושב. לאחר בדיקת אלו על פקיד קבלת קהל לבצע את הפעולות כדלקמן:
- ג.3 מי שהגיש בקשה לקבלת מעמד לו ולבני משפחתו מדרגה ראשונה בששת החודשים האחרונים, וזו עדין מטופלת (כגון: אחמ"ש או רישום ילדים), אין לטפל בבקשה לשינוי מען עד להוכחת מרכז חיים בבקשה למעמד, ולציין זאת בגיליון הרישום. במידה והאחמ"ש או רישום הילדים אושר, או שהוכח מרכז חיים בבקשה למעמד, ניתן לאשר את שינוי המען כבקשתו. במידה ולא הומצאו ראיות יש לסרב לבקשה ולציין בגיליון רישום.

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 3 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.11.2008

תחום: מרשם	קוד תחום: 2
נושא: שינוי מען לתושב / מי שאינו אזרח	קוד נושא: 13

- 4.ג לווּדא שאין הגבלה כל שהיא למתן השירות. במידה ויש הגבלה יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בהגבלה מספר 1.2.0001.
- 5.ג במועצות האזוריות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000 תושבים, בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן בתשעה חודשים הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש תצהיר בדבר שינוי המען.
- 6.ג ברשויות המקומיות שבהן מספר התושבים קטן מ-15,000, תושבים בהן מתקיימות בחירות - בכל בקשה לשינוי מען אליהן בשישה חודשים הסמוכים לבחירות, יש לדרוש מהמבקש הוכחות ממשיות למען המבוקש (חוזה רכישה או חוזה שכירות), ואם אין - יש לדרוש תצהיר בדבר שינוי המען.
- 7.ג שינוי מען לאילת אין לאשר, אלא להפנות ללשכה באילת.
- 8.ג יש לוודא שסעיף האזרחות אינו 19, במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסעיף אזרחות מספר 4.9.0002.
- 9.ג לוודא שהתושב לא רשום בסטטוס נפטר, חדל להיות תושב, עבר, רשום כמי שנמצא בחו"ל. במידה וכן יש לפעול בהתאם לנוהל טיפול בסטטוס מספר 1.9.0001.
- 10.ג זמן בדיקת הבקשה לא יארך מעבר לשישה שבועות מיום המצאת הראיות הנדרשות. בחלוף פרק זמן זה ירשם המען המבוקש, אלא אם לא הושלם הבירור בשל חוסר שיתוף פעולה מצד המבקש.
- 11.ג יש לבצע את השינוי בסוג עדכון "שינוי". מתאריך מסירת ההודעה.
- 12.ג לאחר ביצוע כל האמור בסעיפים 1.ג עד 9.ג יש לעדכן את המען החדש עבור מבקש השינוי בלבד. יש להפיק תעודת זהות או ספחי תעודת זהות. עבור המודיע ובני משפחתו המחזיקים בתעודות זהות ואשר שינו עימו את מענם.
- 13.ג לתייק בתיק האישי את הבקשה / ההודעה והנספחים.
- 14.ג במידה והוחלט לאשר הבקשה יש לבקש העברת התיק האישי מהלשכה במקום מגוריו הקודם ללשכה המקום מגוריו הנוכחי, ולתייק בתיק האישי את הבקשה / ההודעה והנספחים.

מספר הנוהל: 2.13.0004
דף 4 מתוך 4
תאריך עדכון: 01.11.2008

קוד תחום: 2	תחום: מרשם
קוד נושא: 13	נושא: שינוי מען לתושב / מי שאינו אזרח

ד. החוק וסעיפיו

1. ד. סעיפים 1-3, 17, 19(א), 19(ג), 19(ה) לחוק מרשם אוכלוסין התשכ"ה - 1965.
2. ד. תקנות מרשם האוכלוסין לרישום מען התשל"ד - 1974.

ה. נספחים

1. ה. [הודעה על שינוי מען \(מר/5\)](#)

מספר הנוהל: 2.13.0006
דף 1 מתוך 2
תאריך עדכון: 28.5.2008

קוד תחום: 2	תחום: מרשם
קוד נושא: 2	נושא: שינוי מען בארץ לאנשים השוהים בחו"ל

נוהל שינוי מען בארץ לאנשים השוהים בחו"ל

כללי

תושב השוהה בחו"ל ומבקש לשנות מען בארץ.

א. מטרת הנוהל

לקבוע את השיטה לטיפול בבקשות לשינוי מען בארץ של תושבים השוהים בחו"ל.

ב. תנאים ודרישות

ב.1 נוכחות מגיש הבקשה בקונסוליה או בארץ, בעת ביקורו בארץ.

ב.2 הצגת תעודת הזהות של המבקש ומיופה כוח.

ב.3 מילוי הודעה בדבר השינוי.

ב.4 הצגת ראיות כגון:

ב.4.1 הצגת ראיות מצד המבקש, כי הכתובת שעליה מודיע הינה בבעלותו – חוזה

רכישה/שכירות.

ב.4.2 מתן הסכמתו של בעל הכתובת לשינוי המבוקש, תוך נוכחותו האישית והצגת

ת"ז בפני פקיד הלשכה.

ב.4.3 מיופה כוח יידרש להמציא ייפוי כוח בפני עו"ד או קונסוליה.

ב.5 השירות הנ"ל אינו כרוך בתשלום.

מספר הנוהל : 2.13.0006
דף 2 מתוך 2
תאריך עדכון : 28.5.2008

קוד תחום : 2	תחום : מרשם
קוד נושא : 2	נושא : נוהל שינוי מען לאנשים השוהים בחו"ל

ג. הליך הטיפול

על הקונסוליה או הפקיד בלשכה, לבדוק את הפרטים בטופס ולוודא שצורפו כל הראיות הנדרשות. לאחר בדיקת הפרטים, יש לקחת מהמבקש את הספח של ת"ז ולהעבירה יחד עם הבקשה והאישורים, לאישורו של האגף.

לאחר שהמטה אישר הבקשה, המטה ירשום בגליון רישום ממוחשב בפרטי המבקש במלל: "בוצע שינוי מען בישראל למי ששוהה בחו"ל".

יש לקחת ספח תעודת הזהות של המבקש ולבטלו. ולכשיחזור ארצה, יוכל לקבל ספח חדש מבלי לגבות אגרה.

כל בקשה חדשה לשינוי מען בארץ של תושב השוהה בחו"ל, תיבדק מחדש עפ"י הקריטריונים הנ"ל.

ד. החוק וסעיפיו

סעיף 2 א' (11).

ה. נספחים

ה.1 [הודעה על שינוי מען \(מר/5\)](#)